

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE

ANALITIČKI BILTEN

GODINA XVI.
BROJ

3

ZAGREB
2014.

Nakladnik:

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

Radnička cesta 1, Zagreb
Telefon - centrala: (01) 612 60 00
Telefon - uredništvo: (01) 612 60 90
Telefax: (01) 612 60 38
Elektronska pošta: darko.oracic@hzz.hr
Internetske stranice: <http://www.hzz.hr/>

Za nakladnika:

Ankica Paun Jarallah
ravnateljica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Urednik:

Darko Oračić

Likovno rješenje:

Branko Vujanović

Grafička priprema:

Intergrafika TTŽ d.o.o.
Bistranska 19, Zagreb

Izlazi četiri puta godišnje

ISSN 1849-3386

SADRŽAJ

1.	Brzina zapošljavanja prema razini i programu obrazovanja, te geografskom području.....	5
2.	Plaće visoko obrazovanih osoba prema djelatnosti i geografskom području	20

1. Brzina zapošljavanja prema razini i programu obrazovanja, te geografskom području

1.1 Brzina zapošljavanja prema razini obrazovanja, spolu i dobi

U sljedećoj tablici prikazani su podaci o udjelu zaposlenih u kratkom roku od 6 mjeseci nakon prijave na evidenciju nezaposlenih u ukupnom broju novoprijavljenih u 2013. godini prema razini obrazovanja, ukupno i prema spolu. Podaci pokazuju, dakle, koliko se osoba, od ukupnog broja novoprijavljenih, zaposlilo u roku od 6 mjeseci nakon što su se prijavili na evidenciju nezaposlenih. Može se reći da veća vrijednost pokazatelja zapošljavanja u kratkom roku znači veću brzinu zapošljavanja.

Razina obrazovanja	Zaposleni u roku od 6 mjeseci (%)			
	Spol	Ukupno	M	Ž
Bez škole i nezavršena osnovna škola		16,8	17,2	16,3
Završena osnovna škola		27,8	26,2	29,3
Srednja škola do 3 godine trajanja		35,7	36,8	34,1
Srednja škola 4 i više godina trajanja		33,1	33,4	33,0
Gimnazija		28,1	27,4	28,5
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola		35,0	31,7	36,8
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat		39,5	36,7	40,9

Tablica 1.1.1

Zaposleni u kratkom roku prema razini obrazovanja

Izvor: HZZ, autorovi izračuni (dalje. a.).

Uočljivo je da je veća razina obrazovanja u načelu povezana s većom brzinom zapošljavanja. Tako se skupina sa završenom osnovnom školom zapošljava brže od skupine bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom, dok se skupina s trogodišnjom srednjom školom zapošljava brže od skupine sa završenom osnovnom školom. Međutim, skupina sa četverogodišnjom strukovnom srednjom školom zapošljava se nešto sporije od osoba s trogodišnjom srednjom školom, a skupina sa završenom gimnazijom još sporije. Štoviše, brzina zapošljavanja osoba s gimnazijom slična je brzini zapošljavanja osoba sa završenom osnovnom školom. Sporo zapošljavanje skupine sa završenom gimnazijom nije neobično s obzirom da je riječ o pripremi za studij, a ne o obrazovanju za potrebe tržišta rada. Ukupno gledano, skupine s prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom zapošljavaju se brže od skupina sa srednjom školom, ali kod muškaraca to ne vrijedi. Kod njih se skupina s višim obrazovanjem ne zapošljava brže od skupina s trogodišnjom i četverogodišnjom strukovnom školom. Čak se niti muškarci sa završenim fakultetom ne zapošljavaju brže od muškaraca s trogodišnjom srednjom školom. Naposljetku, relativno najbrže zapošljavaju se žene s visokim obrazovanjem. Prilikom tumačenja gornjih pokazatelja potrebno je imati na umu da se oni odnose samo na osobe koje su se prijavile na evidenciju nezaposlenih, te da stoga ne daju cjelovitu i pouzdanu sliku o brzini zapošljavanja odnosno položaju na tržištu rada prema razini obrazovanja.

Razlike u brzini zapošljavanja između skupina s različitim razinom obrazovanja mogu dijelom odražavati razlike između dobnih skupina ako je, na primjer, udio starijih osoba veći u skupinama s nižom razinom obrazovanja. Stoga je potrebno promatrati razlike u brzini zapošljavanja prema razini obrazovanja unutar užih dobnih skupina. Tako sljedeća tablica prikazuje brzinu zapošljavanja skupina u dobi od 15 do 29, od 30 do 49, te od 50 do 65 godina. Uočljivo je da su

razlike u brzini zapošljavanja između obrazovnih skupina najmanje izražene kod najstarije dobne skupine. Osobito su slabo izražene razlike na najnižim i najvišim razinama obrazovanja. To nije neobično s obzirom na vjerojatnost da kod starijih generacija formalno obrazovanje ima znatno manji značaj od znanja i vještina stečenih radnim iskustvom. U skladu s tim je i činjenica da se kod mlađih generacija skupina s prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom zapošljava znatno sporije nego skupina s fakultetom, magisterijem ili doktoratom dok se kod generacija srednje i starije dobi skupina s višim obrazovanjem zapošljava nešto brže od skupine s visokim obrazovanjem. To vrijedi za oba spola. Kod najmlađih generacija, dakle, završavanje diplomskog sveučilišnog studija bitno povećava brzinu zapošljavanja.

Tablica 1.1.2
Zaposleni u kratkom roku prema razini obrazovanja, dobi i spolu

Razina obrazovanja		Zaposleni u roku od 6 mjeseci (%)			
		Dob	15-29	30-49	50-65
Ukupno	Bez škole i nezavršena osnovna škola	8,4	18,3	20,3	
	Završena osnovna škola	21,7	31,4	25,5	
	Srednja škola do 3 godine trajanja	35,0	39,2	28,2	
	Srednja škola 4 i više godina trajanja	32,6	36,4	25,5	
	Gimnazija	28,5	31,8	17,6	
	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	32,0	42,5	23,8	
	Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	41,2	40,3	21,4	
Muškarci	Bez škole i nezavršena osnovna škola	10,0	20,4	18,1	
	Završena osnovna škola	22,7	30,7	20,8	
	Srednja škola do 3 godine trajanja	37,0	41,0	26,8	
	Srednja škola 4 i više godina trajanja	32,8	37,6	24,6	
	Gimnazija	27,3	32,3	16,9	
	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	30,2	38,6	21,0	
	Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	40,1	37,8	19,3	
Žene	Bez škole i nezavršena osnovna škola	6,4	15,6	22,7	
	Završena osnovna škola	20,1	32,0	29,9	
	Srednja škola do 3 godine trajanja	31,6	37,1	31,1	
	Srednja škola 4 i više godina trajanja	32,4	35,6	26,2	
	Gimnazija	29,3	31,5	18,1	
	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	32,9	44,5	27,4	
	Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	41,6	41,5	24,4	

Izvor: HZZ, a.

Što se tiče razlika između dobnih skupina na istoj razini obrazovanja, uočljivo je da se osobe srednje dobi na svim razinama obrazovanja zapošljavaju brže od osoba mlađe dobi, pri čemu to ne vrijedi samo na razini visokog obrazovanja. Mladi se, dakle, zapošljavaju brže ili jednako kao i generacije srednje dobi samo ako imaju završen sveučilišni diplomski studij. Glavni izvor spomenutih razlika u brzini zapošljavanja na istoj razini obrazovanja vjerojatno je razlika u radnom iskustvu i životnoj zrelosti, a njezin je značaj na razini visokog obrazovanja vjerojatno najmanji. Na obrazovnim razinama iznad završene osnovne škole najsporije se zapošljavaju osobe starije dobi.

Može se zaključiti, dakle, da između razine obrazovanja i brzine zapošljavanja postoji uglavnom pozitivna veza, pri čemu je veći izuzetak gimnazijsko obrazovanje, da završen sveučilišni diplomski studij značajno povećava brzinu zapošljavanja mladih, te da se na istoj razini obrazovanja iznad osnovnog i ispod visokog najbrže zapošljavaju osobe srednje dobi, sporije osobe mlađe dobi, a najsporije osobe starije dobi.

1.2 Brzina zapošljavanja prema obrazovnom programu u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji

U nastavku je prikazana brzina zapošljavanja prema završenom obrazovnom programu u nekim županijama. Promatrano je zapošljavanje osoba u dobi do 49 godina koje su se prijavile na evidenciju nezaposlenih u 2013. godini. Spomenuta dobna skupina izabrana je na temelju prethodnog nalaza o različitom značaju obrazovanja za zapošljavanje kod različitih dobnih skupina. Brzina zapošljavanja prikazana je prema geografskom području zbog mogućih velikih razlika između županija.

Sljedeća tablica prikazuje broj novoprijavljenih i zaposlenih u prvih 6 mjeseci nakon prijave skupina sa završenom trogodišnjom srednjom školom u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. Prikazane su skupine odnosno obrazovni programi s više od 80 novoprijavljenih.

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Cvjećar	119	48	40,3
Zidar	97	39	40,2
Vodoinstalater	105	42	40,0
Vozač motornih vozila	816	321	39,3
Konobar	778	289	37,1
Pekar	81	29	35,8
Instalater grijanja i klimatizacije	401	142	35,4
Bravar	86	30	34,9
Slastičar	107	37	34,6
Prodavač	1.498	512	34,2
Automehaničar	673	227	33,7
Tehnički crtač	107	36	33,6
Prodavač	517	170	32,9
Stolar	298	96	32,2
Frizer	1.211	381	31,5
Konditor	112	35	31,3
Elektromehaničar	351	109	31,1
Industrijski mehaničar	88	27	30,7
Elektroinstalater	202	61	30,2
Mesar	116	35	30,2
Krojač	299	89	29,8
Autoelektričar	216	62	28,7
Fotograf	215	61	28,4
Kozmetičar	195	55	28,2
Pomoćni kuhar i slastičar	83	23	27,7
Keramičar oblagrač	97	25	25,8
Pediker	141	36	25,5
Plinoinstalater	111	22	19,8

Tablica 1.2.1

Zaposleni u kratkom roku prema obrazovnom programu na razini 3-godišnje srednje škole u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

Na prvom mjestu po brzini zapošljavanja našli su se cvjećari, zidari, vodoinstalateri, vozači motornih vozila, konobari, pekari i instalateri grijanja i klimatizacije. Frizeri su se nalazili na početku donjeg dijela ljestvice, a kozmetičari i pedikeri na njezinom kraju, zajedno s keramičarima i plinoinstalaterima. Elektromehaničari, industrijski mehaničari i elektroinstalateri također su zauzimali mjesto u donjem dijelu ljestvice.

Sljedeća tablica prikazuje brzinu zapošljavanja skupina sa završenom četverogodišnjom strukovnom školom u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. Odabrani su programi odnosno skupine sa 100 i više novoprijavljenih. Vrh ljestvice zauzimali su građevinski tehničari za visokogradnju, turističko-hotelijski komercijalisti i poljoprivredni tehničari fitofarmaceuti. Ohrabruje visok položaj tehničara za elektrostrojstvo, tehničara za elektroniku i elektrotehničara, a i prisustvo strojarskih tehničara, tehničara za računalstvo i tehničara za mehatroniku u gornjem dijelu ljestvice. Na njezinom su se dnu nalazili administrativni tajnici, tehničari za vozila i geodetski tehničari. Najbrojnija skupina ekonomista nalazila se na početku donjeg dijela ljestvice. Medicinske sestre odnosno medicinski tehničari također su se relativno sporo zapošljavali.

Tablica 1.2.2

Zaposleni u kratkom roku
prema obrazovnom programu
na razini 4-godišnje
strukovne srednje škole
u Gradu Zagrebu
i Zagrebačkoj županiji

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Građevinski tehničar visokogradnja	150	60	40,0
Turističko hotelijerski komercijalist	171	62	36,3
Poljoprivredni tehničar fitofarmaceut	109	39	35,8
Tehničar za elektrostrojstvo	108	38	35,2
Komercijalist	812	283	34,9
Prodavač	162	56	34,6
Tehničar za elektroniku	197	68	34,5
Elektrotehničar	819	281	34,3
Tehničar cestovnog prometa	391	133	34,0
Tehničar za telekomunikacije	181	61	33,7
Prehrambeni tehničar	216	70	32,4
Kemijski tehničar	315	102	32,4
Hotelijsko turistički tehničar	767	248	32,3
Tehničar pt prometa	195	63	32,3
Strojarski tehničar	637	197	30,9
Tehničar za računalstvo	526	162	30,8
Tehničar za mehatroniku	187	56	29,9
Komercijalist	157	47	29,9
Drvodjelski tehničar	117	35	29,9
Ekonomist	2.485	739	29,7
Odjevni tehničar	147	43	29,3
Poljoprivredni tehničar opći	230	66	28,7
Računalni tehničar u strojarstvu	115	33	28,7
Upravni referent	426	119	27,9
Građevinski tehničar	129	36	27,9
Veterinarski tehničar	278	77	27,7
Medicinska sestra medicinski tehničar	742	203	27,4
Autolimar	119	32	26,9
Grafički tehničar	190	51	26,8
Geološki tehničar	109	28	25,7
Ekonomski stručni radnik	121	31	25,6
Tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom	101	25	24,8
Administrativni tajnik	114	28	24,6
Tehničar za vozila	102	25	24,5
Geodetski tehničar	164	30	18,3

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

Sljedeća tablica prikazuje brzinu zapošljavanja osoba s višom školom, stručnim studijem i prvim stupnjem fakulteta. Odabrani su obrazovni programi sa 40 i više novoprijavljenih. Uočljivo je da se najbrže zapošljavaju osobe koje su završile učiteljski studij odnosno studij predškolskog odgoja. Zanimljivo je da se relativno brzo zapošljavaju skupine koje su završile upravno-pravni smjer. Nasuprot tome, veoma se sporo zapošljavaju skupine koje su završile medicinsko-laboratorijsku dijagnostiku i fizioterapiju, ali potonje stoji u proturječju s relativno brzim zapošljavanjem skupine koja je završila studij fizikalne terapije.

Skupine koje su završile različite smjerove ekonomskog studija nalaze se na različitim položajima na ljestvici, tako da je teško donijeti neki određeni zaključak u pogledu njihove brzine zapošljavanja. Prilikom tumačenja prikazanih podataka potrebno je imati u vidu da se oni odnose samo na osobe koje su se prijavile na evidenciju nezaposlenih.

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Učiteljski	127	101	79,5
Predškolski odgoj	285	146	51,2
Fizikalna terapija	42	16	38,1
Upravno pravni	100	36	36,0
Građevinski opći	79	28	35,4
Ing. prometa – cestovni smjer	54	19	35,2
Ekonomija	57	20	35,1
Računovodstvo i financije	57	20	35,1
Organizacija tržišnog poslovanja	40	14	35,0
Modni dizajn	59	20	33,9
Ekonomija i management	94	31	33,0
Sestrinstvo	88	27	30,7
Trgovina	53	16	30,2
Informacijska tehnologija	109	31	28,4
Ekonomija poduzetništva	109	30	27,5
Turizam	43	11	25,6
Radna terapija	59	15	25,4
Projektni menadžment	56	14	25,0
Javna uprava	81	19	23,5
Poslovna ekonomija	68	15	22,1
Poslovna ekonomija i financije	100	22	22,0
Marketing i komunikacije	50	11	22,0
Fizioterapija	153	25	16,3
Medicinsko lab. dijagnostika	40	5	12,5

Izvor: HZZ, a.

U sljedećoj tablici prikazani su podaci o broju novoprijavljenih i zaposlenih u roku od šest mjeseci prema studijskom programu na razini fakulteta ili akademije. Odabrane su skupine s 50 i više novoprijavljenih. Prikaz obuhvaća predbolonjske i bolonjske programe, tako da se u tablici pojavljuju neki različiti programi istog ili sličnog sadržaja (npr. diplomirani učitelj i učiteljski studij). Uočljivo je da vrh tablice, osim skupina koje su završile pedagoške programe, zauzimaju skupine koje su završile stomatologiju, opću medicinu i farmaciju. Ohrabrujuće je da se skupine koje su završile studiji strojarstva, te elektrotehnike i informacijske tehnologije nalaze pri vrhu ljestvice, što vjerojatno odražava nešto povoljnija kretanja u prerađivačkoj industriji. Na dnu ljestvice nalaze se skupine koje su završile studij novinarstva, kineziologije i politologije. U donjem dijelu ljestvice našle su se i skupine koje su, pored nekih ekonomskih smjerova, završile arhitekturu odnosno arhitekturu i urbanizam.

Tablica 1.2.3

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini više škole, stručnog studija i prvog stupnja fakulteta u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji

Tablica 1.2.4

Zaposleni u kratkom roku
prema studijskom programu
na razini fakulteta ili akademije
u Gradu Zagrebu
i Zagrebačkoj županiji

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Diplomirani učitelj	147	113	76,9
Stomatologija	51	34	66,7
Hrvatski jezik i književnost	151	91	60,3
Opća medicina	242	143	59,1
Učiteljski studij	192	109	56,8
Strojarstvo	102	54	52,9
Farmacija	101	53	52,5
Elektrotehnika i informacijska tehnologija	100	51	51,0
Građevinarstvo	63	29	46,0
Pravo	484	218	45,0
Financije	194	74	38,1
Pt promet	63	22	34,9
Elektrotehnika	52	18	34,6
Trgovina	68	23	33,8
Sociologija	66	22	33,3
Menadžment	60	20	33,3
Socijalni rad	76	25	32,9
Fizička kultura	202	66	32,7
Dentalna medicina	68	22	32,4
Veterinarski	87	28	32,2
Cestovni promet	86	27	31,4
Ekonomija	361	111	30,7
Filozofija	62	19	30,6
Povijest	83	25	30,1
Socijalni rad	54	16	29,6
Psihologija	86	25	29,1
Grafička tehnologija	90	26	28,9
Marketing	115	33	28,7
Arhitektura	132	37	28,0
Menadžerska informatika	56	15	26,8
Računovodstvo i revizija	57	15	26,3
Arhitektura i urbanizam	80	21	26,3
Novinarstvo	327	73	22,3
Kineziologija	80	13	16,3
Politologija	97	15	15,5

Izvor: HZZ, a.

Prilikom tumačenja prikazanih podataka o brzini zapošljavanja prema obrazovnom odnosno studijskom programu potrebno je imati na umu da oni odražavaju gospodarsko stanje obilježeno dugotrajnom recesijom, te da stoga ne mogu poslužiti kao pouzdana osnova za prognozu budućeg relativnog položaja spomenutih skupina na tržištu rada.

1.3 Brzina zapošljavanja prema obrazovnom programu u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Sljedeća tablica prikazuje brzinu zapošljavanja skupina sa završenim trogodišnjim srednjoškolskim programom u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Odabrani su programi s više od 60 novoprijavljenih. Najbrže su se zapošljavali vodoinstalateri, vozači, galanteristi i zidari. Visoka brzina zapošljavanja potonjih vjerojatno odražava povećanu aktivnost na obnovi pročelja zgrada odnosno provedbu programa energetske učinkovitosti. S obzirom na geografsko područje odnosno strukturu gospodarstva prema djelatnosti, nije neobično što su se na vrhu tablice našli još i kuhari i konobari. Nasuprot tome, položaj frizera na početku donjeg dijela ljestvice, te osobito još niži položaj kozmetičara i pedikera odražava bitno manju potražnju za takvom vrstom usluga. Na samom dnu ljestvice našli su se krojači krzna i kože, te prelci.

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Vodoinstalater	68	30	44,1
Vozač	71	31	43,7
Galanterist	91	39	42,9
Zidar	68	29	42,6
Konobar	990	403	40,7
Kuhar	1.081	414	38,3
Elektromehaničar	165	61	37,0
Zavarivač rel postupkom	68	25	36,8
Vozač motornih vozila	691	251	36,3
Instalater grijanja i klimatizacije	235	81	34,5
Krojač	337	116	34,4
Tokar	77	25	32,5
Kuhar pomoćni	99	32	32,3
Bravar	98	31	31,6
Vodoinstalater	172	54	31,4
Prodavač	1.155	353	30,6
Grafičar pripreme	68	20	29,4
Frizer	811	238	29,3
Elektroinstalater	113	33	29,2
Autoelektričar	103	30	29,1
Automehaničar	388	112	28,9
Kozmetičar	103	29	28,2
Mesar	82	23	28,0
Fotograf	85	22	25,9
Stolar	180	45	25,0
Konditor	64	15	23,4
Pediker	165	38	23,0
Krojač krzna i kože	77	14	18,2
Prelac	132	22	16,7

Tablica 1.3.1

Zaposleni u kratkom roku prema obrazovnom programu na razini 3-godišnje srednje škole u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

U sljedećoj tablici prikazana je brzina zapošljavanja skupina prema završenom četverogodišnjem obrazovnom programu na razini srednje strukovne škole. Odabrane su skupine s više od 70 novoprijavljenih. Zanimljivo je da i vrh tablice i njegovo dno zauzimaju skupine zdravstvenih zvanja. Najbrže se zapošljavaju medicinske sestre odnosno medicinski tehničari, dok se najsporije zapošljavaju fizioterapeutske tehničari i zubotehničari.

U vrhu tablice još se nalaze hotelijersko-turistički tehničari, što nije neobično s obzirom na rast turističkog prometa. Najbrojnija skupina, ekonomisti, nalaze se u donjem dijelu tablice. Zanimljivo je da su se relativno brzo zapošljavali strojarski tehničari, što bi moglo odražavati početak oporavka prerađivačke industrije. To potvrđuje i položaj elektrotehničara u gornjem dijelu ljestvice. Međutim, položaj računalnih tehničara u strojarstvu još uvijek je relativno nizak.

Tablica 1.3.2

Zaposleni u kratkom roku
prema obrazovnom programu
na razini 4-godišnje
srednje strukovne škole
u Splitsko-dalmatinskoj
županiji

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Medicinska sestra medicinski tehničar	347	142	40,9
Strojarski tehničar	271	109	40,2
Hotelijersko turistički tehničar	1.001	380	38,0
Komercijalisti	599	217	36,2
Odjevni tehničar	163	58	35,6
Tehničar pt prometa	189	67	35,4
Farmaceutski tehničar	96	34	35,4
Tehničar cestovnog prometa	308	102	33,1
Tehničar unutarnjeg transporta	133	44	33,1
Autolimar	107	35	32,7
Elektrotehničar	495	158	31,9
Zrakoplovni prometnik	85	27	31,8
Građevinski tehničar visokogradnja	80	25	31,3
Turističko hotelijerski komercijalist	199	62	31,2
Kemijski tehničar	244	76	31,1
Grafički tehničar	107	33	30,8
Špeditersko agencijski tehničar	75	23	30,7
Prehrambeni tehničar	142	43	30,3
Građevinski tehničar	133	40	30,1
Tehničar za elektroniku	140	42	30,0
Tehničar za brodstrojarstvo	160	47	29,4
Ekonomist	1.203	341	28,3
Veterinarski tehničar	117	33	28,2
Geodetski tehničar	72	19	26,4
Upravni referent	360	94	26,1
Zdravstveno laboratorijski tehničar	92	24	26,1
Računalni tehničar u strojarstvu	197	49	24,9
Pomorski nautičar	182	44	24,2
Administrativni tajnik	159	38	23,9
Fizioterapeutski tehničar	99	23	23,2
Zubotehničar	84	15	17,9

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

Što se tiče skupina sa završenim studijskim programom na razini više škole, stručnog studija i prvog stupnja fakulteta, među skupinama s 40 i više novoprijavljenih najbrže su se zapošljavala pedagoška i nastavnička zvanja. Na dnu tablice nalazile su se skupine koje su završile studij građevinarstva i upravljanje porezima. Zabrinjava podatak o niskoj brzini zapošljavanja osoba s elektrotehnikom.

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Odgojiteljski studij	42	34	81,0
Razredna nastava	49	36	73,5
Predškolski odgoj	270	195	72,2
Učiteljski	286	198	69,2
Fizikalna terapija	60	25	41,7
Turizam	55	20	36,4
Upravno pravni	127	46	36,2
Fizioterapija	57	18	31,6
Ekonomist	173	54	31,2
Građevinski opći	93	29	31,2
Javna uprava	73	21	28,8
Management malog poduzeća	62	14	22,6
Elektrotehnika	42	9	21,4
Sestrinstvo	60	12	20,0
Građevinarstvo	48	9	18,8
Upravljanje porezima	45	8	17,8

Izvor: HZZ; a.

Brzina zapošljavanja skupina od 40 i više osoba sa završenim studijskim programom na razini fakulteta ili akademije prikazana je u sljedećoj tablici. Pedagoška i nastavnička zvanja također su se nalazila na vrhu ljestvice, zajedno s općom medicinom. Međutim, u ovom se slučaju elektrotehnika našla u gornjem dijelu ljestvice, što vjerojatno odražava spomenuti početak oporavka prerađivačke industrije. Na dnu ljestvice su se nalazili pravo i poslovna ekonomija.

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Hrvatski i engleski	85	70	82,4
Biologija i kemija	74	57	77,0
Diplomirani učitelj	99	75	75,8
Engleski i talijanski	83	55	66,3
Opća medicina	158	102	64,6
Hrvatski i talijanski	56	36	64,3
Elektrotehnika	42	26	61,9
Hrvatski jezik i književnost	55	32	58,2
Povijest	40	23	57,5
Učiteljski studij	217	109	50,2
Računarstvo	56	27	48,2
Građevinarstvo	56	26	46,4
Ekonomija	131	53	40,5
Marketing	64	24	37,5
Fizička kultura	145	54	37,2
Menadžment	54	19	35,2
Ekonomija	149	52	34,9
Financije	93	31	33,3
Kineziologija	78	22	28,2
Pravo	284	65	22,9
Poslovna ekonomija	60	12	20,0

Izvor: HZZ, a.

Tablica 1.3.3

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini više škole, stručnog studija i prvog stupnja fakulteta u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Tablica 1.3.4

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini fakulteta ili akademije u Splitsko-dalmatinskoj županiji

1.4 Brzina zapošljavanja prema obrazovnom programu u Osječko-baranjskoj županiji

Udio zaposlenih u roku od šest mjeseci u ukupnom broju novoprijavljenih prema završenom obrazovnom programu na razini trogodišnje srednje škole u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji prikazan je u sljedećoj tablici. Odabrane su skupine sa 60 i više novoprijavljenih. Najbrže su se zapošljavali strojobravari, bravari, mehaničari poljoprivredne mehanizacije, soboslikari ličiocci, vozači motornih vozila, vodoinstalateri i mesari. Zapošljavanje strojobravara i bravara vjerojatno je pridonio rast proizvodnje u prerađivačkoj industriji, što je veoma ohrabrujuće. Visok položaj mehaničara poljoprivredne mehanizacije nije neobičan s obzirom na značaj poljoprivrede za gospodarstvo županije. U sredini ljestvice nalazili su se zidari, kuhari i automehaničari. Osobito je zanimljiv položaj zidara koji upućuje na blagi oporavak građevinskih aktivnosti, vjerojatno u vezi s energetsom obnovom zgrada. Na dnu ljestvice prema brzini zapošljavanja našli su se ratari, pekari, frizeri i kemijski laboranti. Sporo zapošljavanje frizera može odražavati smanjenu potražnju za uslugama u okolnostima gospodarske krize, ali i preveliku ponudu odnosno prevelik broj učenika koji završavaju školu za frizere.

Tablica 1.4.1

Zaposleni u kratkom roku prema obrazovnom programu na razini 3-godišnje srednje škole u Osječko-baranjskoj županiji

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Strojobravar	82	41	50,0
Bravar	90	43	47,8
Mehaničar poljop. mehanizacije	93	42	45,2
Soboslikar ličilac	69	31	44,9
Vozač motornih vozila	416	186	44,7
Vodoinstalater	73	32	43,8
Mesar	64	28	43,8
Konobar	400	166	41,5
Stolar	164	68	41,5
Autoelektričar	144	57	39,6
Zidar	128	48	37,5
Kuhar	561	206	36,7
Automehaničar	510	187	36,7
Instalater grijanja i klimatizacije	146	53	36,3
Krojač krzna i kože	72	25	34,7
Elektromehaničar	85	29	34,1
Konfekcionar	117	37	31,6
Fotograf	81	25	30,9
Slastičar	60	18	30,0
Prodavač	1.102	326	29,6
Plinoinstalater	113	33	29,2
Krojač	310	85	27,4
Keramičar oblagrač	89	24	27,0
Elektroinstalater	65	17	26,2
Ratar	107	26	24,3
Pekar	104	25	24,0
Frizer	508	116	22,8
Laborant kemijski	62	10	16,1

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

Sljedeća tablica prikazuje brzinu zapošljavanja skupina koje su završile četverogodišnji obrazovni program na razini srednje strukovne škole. Odabrane su skupine s više od 50 novoprijavljenih. U vrhu tablice nalaze se raznorodna zvanja kao što su to šumarski tehničari, tehničari za elektroenergetiku, prehrambeni tehničari, građevinski tehničari za niskogradnju, turističko-hotelijski komercijalisti i tehničari za računalstvo. Položaj u gornjem dijelu ljestvice imali su elektrotehničari i strojarski tehničari, čemu je možda također pridonio rast proizvodnje u prerađivačkoj industriji. Na dnu ljestvice našli su se ekološki tehničari, tehničari za elektroniku, ekonomski stručni radnici i veterinarski tehničari.

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Šumarski tehničar	81	44	54,3
Tehničar za elektroenergetiku	57	28	49,1
Prehrambeni tehničar	105	49	46,7
Građevinski tehničar niskogradnja	56	23	41,1
Turističko hotelijerski komercijalist	66	26	39,4
Tehničar za računalstvo	100	39	39,0
Medicinska sestra med. tehničar	255	98	38,4
Tehničar cestovnog prometa	213	78	36,6
Elektrotehničar	255	90	35,3
Strojarski tehničar	315	111	35,2
Komercijalist	686	237	34,5
Poljop. tehničar fitofarmaceut	246	80	32,5
Poljop. tehničar biljne proizvodnje	67	21	31,3
Hotelijersko turistički tehničar	265	83	31,3
Odjevni tehničar	125	38	30,4
Ekonomist	1.462	439	30,0
Računalni tehničar u strojarstvu	111	32	28,8
Administrativni tajnik	77	22	28,6
Građevinski tehničar	81	23	28,4
Kemijski tehničar	125	35	28,0
Poljoprivredni tehničar opći	326	91	27,9
Odjevni stručni radnik	80	22	27,5
Upravni referent	307	81	26,4
Tehničar za mehatroniku	91	24	26,4
Geodetski tehničar	79	20	25,3
Građevinski tehničar visokogradnja	67	16	23,9
Tehničar za vozila	59	14	23,7
Ekološki tehničar	68	16	23,5
Tehničar za elektroniku	114	26	22,8
Ekonomski stručni radnik	54	12	22,2
Veterinarski tehničar	116	25	21,6

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

Brzina zapošljavanja novoprijavljenih nezaposlenih u Osječko-baranjskoj županiji koji su završili višu školu, stručni studij ili prvi stupanj fakulteta prikazana je u sljedećoj tablici. Daleko najbrže zapošljavali su se učitelji, a nakon njih više medicinske sestre i odgajateljice. Najsporije su se zapošljavale skupine koje su završile financijski menadžment i upravno pravni studij, a na samom dnu ljestvice našli su se informatičari, što je veoma neobično.

Tablica 1.4.2

Zaposleni u kratkom roku prema obrazovnom programu na razini 4-godišnje strukovne srednje škole u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 1.4.3

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini više škole, stručnog studija i prvog stupnja fakulteta u Osječko-baranjskoj županiji

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Učiteljski studij	45	34	75,6
Sestrinstvo	36	17	47,2
Predškolski odgoj	107	49	45,8
Ekonomija	33	12	36,4
Elektrotehnika	22	8	36,4
Fizioterapija	58	15	25,9
Trgovina	96	23	24,0
Financijski menadžment	25	3	12,0
Upravno pravni studij	27	3	11,1
Informatika	24	2	8,3

Izvor: HZZ, a.

Što se tiče skupina koje su završile studijske programe na razini fakulteta ili akademije, najbrže su se zapošljavali učitelji i liječnici opće medicine, ali u vrhu su se tablice našli i stručnjaci za građevinarstvo. Ohrabrujuće je to što položaj u gornjem dijelu ljestvice zauzimaju i stručnjaci za prehrambenu tehnologiju i računarstvo, premda visoka potražnja za skupinom potonjeg profila ne mora odražavati potrebe proizvodnog sektora. Skupine koje završile studij ratarstva i stočarstva zauzimale su položaj u sredini ljestvice. Pravnici se relativno sporo zapošljavaju, ali na samome dnu ljestvice nalaze se skupine koje su završile agroekonomiku, psihologiju i financijski menadžment.

Tablica 1.4.4

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini fakulteta ili akademije u Osječko-baranjskoj županiji

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Diplomirani učitelj	43	34	79,1
Opća medicina	104	82	78,8
Građevinarstvo	29	17	58,6
Učiteljski studij	140	76	54,3
Hrvatski jezik i književnost	50	27	54,0
Prehrambeni smjer	33	17	51,5
Teolog	30	13	43,3
Računarstvo	32	13	40,6
Menadžment	24	9	37,5
Marketing	93	31	33,3
Ratarstvo	31	9	29,0
Stočarstvo	21	6	28,6
Ekonomija	60	17	28,3
Elektroenergetika	33	9	27,3
Marketing menadžment	46	12	26,1
Financije	31	8	25,8
Poduzetništvo	31	8	25,8
Pravo	203	50	24,6
Agroekonomika	21	5	23,8
Psihologija	31	7	22,6
Financijski menadžment	102	22	21,6

Izvor: HZZ, a.

1.5 Brzina zapošljavanja prema obrazovnom programu u Primorsko-goranskoj županiji

Sljedeća tablica prikazuje brzinu zapošljavanja skupina koje su završile obrazovni program na razini trogodišnje srednje škole u Primorsko-goranskoj županiji. Odabrani su programi sa 40 i više novoprijavljenih. U vrhu tablice našli su se bravari i elektromehaničari, što je veoma ohrabrujuće, te kuhari i slastičari, što nije neobično s obzirom na strukturu gospodarstva u županiji odnosno velik udio ugostiteljstva. Razmjerno brzo su se zapošljavali zidari i stolari. Mjesto u gornjem dijelu ljestvice zauzimali su elektroinstalateri i elektromehaničari, te automehaničari, vozači motornih vozila i autoelektričari. Na dnu ljestvice po brzini zapošljavanja našli su se cvjećari, fotografi, grafičari dorade i frizeri, ali i elektroničari.

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Bravar	54	30	55,6
Elektromehaničar	98	54	55,1
Kuhar	565	294	52,0
Slastičar	51	25	49,0
Zidar	45	21	46,7
Stolar	71	33	46,5
Automehaničar	241	112	46,5
Elektroinstalater	56	26	46,4
Konobar	560	258	46,1
Elektromehaničar	44	20	45,5
Vozač motornih vozila	289	126	43,6
Autoelektričar	53	23	43,4
Pismoslikar	54	21	38,9
Vodoinstalater	77	29	37,7
Krojač	85	32	37,6
Prodavač	479	173	36,1
Keramičar oblagrač	48	17	35,4
Instalater grijanja i klimatizacije	51	17	33,3
Kozmetičar	45	15	33,3
Cvjećar	67	22	32,8
Fotograf	51	16	31,4
Grafičar dorade	49	15	30,6
Elektroničar	134	40	29,9
Frizer	294	86	29,3

Tablica 1.5.1

Zaposleni u kratkom roku prema obrazovnom programu na razini 3-godišnje srednje škole u Primorsko-goranskoj županiji

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

U nastavku je prikazana brzina zapošljavanja skupina sa završenim obrazovnim programom na razini četverogodišnje srednje strukovne škole. Odabrane su skupine sa 40 i više novoprijavljenih. Na vrhu tablice našli su se građevinski tehničari za niskogradnju, što je možda prvi znak oporavka građevinskih aktivnosti, osobito cestogradnje, zatim elektrotehničari i tehničari za brodogradnju, ali i administrativni tajnici. Relativno visok položaj zauzimaju hotelijersko-turistički tehničari, što nije neobično s obzirom na strukturu gospodarstva, ali predstavlja promjenu s obzirom na prethodnu godinu. Relativno brzo su se zapošljavali još i drvodjeljski tehničari, te tehničari za elektroniku i računalstvo. Zvanja na vrhu tablice i u njezinoj gornjoj polovici ukazuju na neke pozitivne promjene u gospodarskoj aktivnosti, osobito u prerađivačkoj industriji odnosno brodogradnji. Na dnu tablice po brzini zapošljavanja našli su se ekonomisti, špeditersko-agencijski tehničari, upravni referenti, ekonomski stručni radnici i tehničari cestovnog prometa.

Tablica 1.5.2

Zaposleni u kratkom roku prema obrazovnom programu na razini 4-godišnje strukovne srednje škole u Primorsko-goranskoj županiji

Obrazovni program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Građ. tehničar niskogradnja	51	26	51,0
Elektrotehničar	116	57	49,1
Administrativni tajnik	50	23	46,0
Tehničar za brodogradarstvo	48	22	45,8
Hotelijsko turistički tehničar	586	264	45,1
Drvodjelski tehničar	43	19	44,2
Tehničar za elektroniku	66	29	43,9
Tehničar za računalstvo	66	29	43,9
Pomorski nautičar	84	36	42,9
Geodetski tehničar	54	21	38,9
Tehničar pt prometa	81	30	37,0
Odjevni tehničar	79	29	36,7
Medicinska sestra / med. tehničar	189	69	36,5
Komercijalist	170	61	35,9
Tehničar za elektrostrojarstvo	53	19	35,8
Zdravstveno laborat. tehničar	42	15	35,7
Turističko hotelijerski komercijalist	82	27	32,9
Fizioterapeutski tehničar	76	25	32,9
Strojarski tehničar	134	44	32,8
Ekonomist	726	238	32,8
Špeditersko agencijski tehničar	75	24	32,0
Upravni referent	122	39	32,0
Ekonomski stručni radnik	45	14	31,1
Tehničar cestovnog prometa	134	39	29,1

Izvor: HZZ, a. Napomena: naziv programa je u muškom rodu, ali podjednako se odnosi na oba roda.

Što se tiče naobrazbe na razini više škole, stručnog studija i prvog stupnja fakulteta, najbrže su se zapošljavale skupine koje su završile učiteljski studij i studij predškolskog odgoja. Sporije od toga zapošljavale su se skupine koje su završile informatiku, ekonomiju, cestovni promet, te turizam i ugostiteljstvo. Na dnu ljestvice po brzini zapošljavanja našli su se građevinarstvo, sestrinstvo i poduzetništvo.

Tablica 1.5.3

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini više škole, stručnog studija i prvog stupnja fakulteta u Primorsko-goranskoj županiji

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Učiteljski studij	78	60	76,9
Predškolski odgoj	159	88	55,3
Informatika	56	22	39,3
Ekonomija	149	56	37,6
Cestovni promet	29	9	31,0
Turizam i ugostiteljstvo	33	10	30,3
Informacijska tehn. u posl. sustavima	21	6	28,6
Fizioterapija	56	14	25,0
Građevinski opći	21	5	23,8
Sestrinstvo	21	5	23,8
Poduzetništvo	28	4	14,3

Izvor: HZZ, a.

Po brzini zapošljavanja osoba s naobrazbom na razini fakulteta ili akademije, među skupinama s brojem novoprijavljenih jednakim ili većim od 25, predvodile su skupine koje su završile studij učiteljski studij i opću medicinu. Slični ekonomski studiji imali su različite položaje u tablici, tako da je u njihovom slučaju teško donijeti neki jedinstveni zaključak. Na dnu ljestvice po brzini zapošljavanja našli su se pravo i ekonomija.

Studijski program	Novo-prijavljeni	Zaposleni u roku od 6 mj.	Omjer (%)
Diplomirani učitelj	40	27	67,5
Opća medicina	82	53	64,6
Učiteljski studij	87	48	55,2
Psihologija	26	14	53,8
Menadžment u hotelijerstvu	117	60	51,3
Strojarstvo	28	13	46,4
Turistički menadžment	43	18	41,9
Vanjska trgovina	58	24	41,4
Hrvatski jezik i književnost	73	30	41,1
Financije i bankarstvo	45	18	40,0
Likovna kultura	40	16	40,0
Hotelski menadžment	56	22	39,3
Menadžment	62	24	38,7
Pomorski sustavi i procesi	30	11	36,7
Poduzetništvo u turizmu i hotelijerstvu	34	12	35,3
Međunarodno poslovanje	58	20	34,5
Menadžment događaja i slobodnog vremena	32	11	34,4
Međunarodni turistički i hotelski menadžment	47	15	31,9
Pravo	239	74	31,0
Ekonomija	139	40	28,8

Izvor: HZZ, a.

Prilikom tumačenja navedenih podataka za sva četiri geografska područja potrebno je imati na umu da oni odražavaju stanje u pogledu brzine zapošljavanja prema završenom obrazovnom programu u okolnostima duboke gospodarske krize, te da stoga ne mogu poslužiti kao osnova za dugoročnu prognozu relativnog položaja pojedinih skupina. Također je potrebno imati na umu da se podaci odnose samo na osobe koje su se prijavile na evidenciju nezaposlenih, da se vjerojatno nezanemariv broj osoba, osobito s visokom naobrazbom, zapošljava bez prethodne prijave na evidenciju nezaposlenih, te da stoga navedene vrijednosti pokazatelja brzine zapošljavanja ne daju posve cjelovitu i pouzdanu sliku. S druge strane, ne treba zaboraviti da pokazatelj brzine zapošljavanja sam po sebi daje prednost zvanjima u kojima prevladava sezonsko zapošljavanje, kao što je to slučaj u turističkim djelatnostima i donekle u obrazovnom sektoru, te da stoga nije posve nepristran.

Unatoč navedenim upozorenjima i ogradama, vrijedi istaknuti da se u nekim županijama, unatoč dubokoj krizi u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu, barem neka zvanja koja prevladavaju u tim djelatnostima još uvijek relativno brzo zapošljavaju, što upućuje na vjerojatnost da će se naći na vrhu ljestvice prema brzini zapošljavanja kada se potražnja dovoljno oporavi.

Tablica 1.5.4

Zaposleni u kratkom roku prema studijskom programu na razini fakulteta i akademije u Primorsko-goranskoj županiji

2. Plaće visoko obrazovanih osoba prema djelatnosti i geografskom području

2.1 Prosječna plaća visoko obrazovanih prema skupini i pojedinačnoj djelatnosti

Premda su posve neprecizni i neadekvatni za tu svrhu, neku grubu i približnu informaciju o položaju pojedinih obrazovnih skupina na tržištu rada mogu pružiti i podaci o prosječnoj plaći prema djelatnosti. Stoga su u nastavku prikazani podaci o prosječnoj bruto plaći osoba s visokim obrazovanjem u pravnim osobama prema skupini djelatnosti u 2012. godini.

Najveću prosječnu plaću imale su osobe s visokom naobrazbom u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja, u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, te u rudarstvu i vađenju. Najmanju plaću imali su visoko obrazovani u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije, u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima, te u obrazovanju. Kod prve dvije skupine djelatnosti na vrhu ljestvice prosječna je plaća bila veća od 16 tisuća kuna, dok je kod skupine na dnu ljestvice prosječna plaća bila manja od 10 tisuća kuna. Postoje, dakle, veoma velike razlike u prosječnoj plaći visoko obrazovanih između skupina djelatnosti.

Tablica 2.1.1
Prosječna plaća visoko obrazovanih prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	16.805
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.057
Rudarstvo i vađenje	15.619
Informacije i komunikacije	14.980
Prijevoz i skladištenje	14.656
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	14.581
Prerađivačka industrija	14.450
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	14.093
Poslovanje nekretninama	13.338
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	13.093
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića	13.013
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	12.663
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	12.531
Građevinarstvo	12.309
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.509
Ostale uslužne djelatnosti	11.498
Umjetnost, zabava i rekreacija	11.059
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10.259
Obrazovanje	9.501

Izvor: DZS.

Međutim, i između pojedinih djelatnosti unutar iste skupine postoje značajne razlike. Tako je, na primjer, unutar rudarstva i vađenja plaća visoko obrazovanih najveća u djelatnosti vađenja sirove nafte i prirodnog plina (17.974 kune). Unutar prerađivačke industrije, daleko najveća prosječna plaća visoko obrazovanih zabilježena je u duhanskoj industriji, što može odražavati poseban položaj proizvođača cigareta na tržištu. U vrhu tablice našle su se još i djelatnosti proizvodnje farmaceutskih proizvoda, te proizvodnje pića. Osobito treba istaknuti visoke plaće u proizvodnji farmaceutskih proizvoda. Nakon njih

po visini spomenutog pokazatelja dolaze proizvodnja električne opreme, te popravak i instaliranje strojeva i opreme. Podatak o visokim plaćama stručnjaka u proizvodnji električne opreme također je veoma znakovit. Relativno visoke plaće u spomenutim djelatnostima, s izuzetkom duhanske industrije, mogu upućivati na veliku potražnju za fakultetski obrazovanim stručnjacima iz područja farmacije, prehrambene tehnologije, elektrotehnike i strojarstva, premda se tome ne smije davati prevelika težina zbog spomenute nepreciznosti podataka. Oprez je potreban i u pogledu zaključaka o potražnji za stručnjacima iz područja prehrambene tehnologije jer su veoma visoke plaće zabilježene samo u proizvodnji pića, dok su znatno niže u proizvodnji prehrambenih proizvoda. Manje dvojbe ima u pogledu potražnje za stručnjacima iz područja elektrotehnike i strojarstva, pri čemu još treba spomenuti relativno dobar položaj proizvodnje motornih vozila, prikolica i poluprikolica, ali ne smije se zanemariti podatak o osrednjim plaćama u proizvodnji računala te elektroničkih i optičkih proizvoda, što se vjerojatno može u velikoj mjeri pripisati ne samo privremenom nedostatku domaće potražnje, već i velikom pritisku inozemne konkurencije. Plaće visoko obrazovanih u proizvodnji nemetalnih mineralnih proizvoda razmjerno su visoke, ali plaće u proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda, te u proizvodnji papira i proizvoda od gume i plastike razmjerno su niske. Na dnu ljestvice po visini plaće nalaze se fakultetski obrazovani stručnjaci u proizvodnji odjeće, kože i srodnih proizvoda, te u proizvodnji tekstila i namještaja. Međunarodna konkurencija u navedenim djelatnostima očito ima negativan utjecaj na plaće visoko obrazovanih radnika, ali treba imati na umu i mogućnost pozitivnog utjecaja međunarodnog tržišta na potražnju za hrvatskim proizvodima nakon ulaska u Europsku uniju, što će se vjerojatno očitovati u podacima za kasnije godine.

Djelatnost	Plaća
Proizvodnja duhanskih proizvoda	24.032
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmac. pripravaka	21.713
Proizvodnja pića	19.938
Proizvodnja električne opreme	16.647
Popravak i instaliranje strojeva i opreme	16.012
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	15.775
Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	15.070
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	14.858
Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	14.319
Proizvodnja metala	13.506
Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	12.883
Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	12.792
Proizvodnja papira i proizvoda od papira	12.717
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	12.593
Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	12.308
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	11.720
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	11.025
Prerada drva i proizvoda od drva, slame i pluta, osim namještaja	10.260
Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	10.235
Proizvodnja odjeće	9.886
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	9.452
Ostala prerađivačka industrija	9.435
Proizvodnja tekstila	8.922
Proizvodnja namještaja	8.776

Izvor: DZS.

Tablica 2.1.2

Prosječna plaća visoko obrazovanih u djelatnostima prerađivačke industrije

Što se tiče građevinarstva, plaće visoko obrazovanih u niskogradnji oko 50 posto su veće nego plaće radnika iste razine obrazovanja u gradnji zgrada. U trgovini na veliko plaće visoko obrazovanih radnika su veće nego u trgovini na malo. Premda su te razlike zanimljive, iz njih je teško izvući neki zaključak o potražnji za stručnjacima određenog profila.

Skupina djelatnosti u području informacija i komunikacija također je veoma heterogena u pogledu plaća visoko obrazovanih radnika. Tako su u izdavačkim djelatnostima, te u proizvodnji filmova, TV programa i zvučnih odnosno glazbenih zapisa, zajedno s njihovim emitiranjem, plaće relativno niske. Nasuprot tome, plaće su značajno veće u djelatnostima računalnog programiranja i savjetovanja, te u informacijskim uslužnim djelatnostima. Međutim, plaće su daleko najveće u djelatnosti telekomunikacija. Takvi podaci mogu koristiti, na primjer, prilikom izbora smjera u okviru studija na području elektrotehnike i informacijske tehnologije, premda im se ne smije davati prevelika težina.

Tablica 2.1.3

Prosječna plaća visoko obrazovanih u djelatnostima informacija i komunikacija

Djelatnost	Plaća
Izdavačke djelatnosti	11.835
Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa	12.236
Emitiranje programa	12.709
Telekomunikacije	19.059
Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	14.497
Informacijske uslužne djelatnosti	15.046

Izvor: DZS.

Unutar financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja također postoje značajne razlike. Tako je prosječna plaća visoko obrazovanih radnika u financijskim uslužnim djelatnostima (bankarstvu) blizu četiri tisuće kuna veća od prosječne plaće radnika iste razine obrazovanja u osiguranju, reosiguranju i mirovinskim fondovima, te u pomoćnim djelatnostima kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja.

Razlike u prosječnoj plaći visoko obrazovanih radnika unutar skupine stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti izrazito su velike. Tako su plaće u pravnim i računovodstvenim djelatnostima, te u veterinarskim djelatnostima veoma niske, dok su u djelatnostima reklame, propagande i istraživanja tržišta veoma visoke. Razlika iznosi gotovo deset tisuća kuna. Između se nalaze plaće ostvarene u upravljačkim djelatnostima odnosno u djelatnosti savjetovanja u vezi s upravljanjem, te u djelatnostima znanstvenog istraživanja i razvoja.

Tablica 2.1.4

Prosječna plaća visoko obrazovanih u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima

Djelatnost	Plaća
Pravne i računovodstvene djelatnosti	9.756
Upravljačke djelatnosti; savjetovanje u vezi s upravljanjem	14.254
Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza	11.693
Znanstveno istraživanje i razvoj	14.111
Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	19.643
Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.644
Veterinarske djelatnosti	9.898

Izvor: DZS.

Naposljetku, od razlika u plaćama visoko obrazovanih unutar ostalih skupina djelatnosti, treba spomenuti razliku između djelatnosti zdravstvene zaštite, u kojoj je prosječna plaća (17.552 kune) bila znatno veća od prosječne plaće u djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem (9.567 kuna).

Premda, kao što je to već napomenuto, navedenim podacima ne treba davati preveliku težinu zbog njihove nepreciznosti i neadekvatnosti, ne treba ih niti potpuno zanemariti prilikom procjenjivanja položaja pojedinih obrazovnih skupina na tržištu rada. Isto vrijedi i za podatke po županijama koji su prikazani u nastavku.

2.2 Prosječna plaća visoko obrazovanih prema skupini djelatnosti u nekim županijama

Podaci o prosječnoj plaći u pojedinim županijama objavljuju se samo do razine skupine djelatnosti. Stoga je u nastavku prikazana prosječna plaća visoko obrazovanih radnika u 2012. godini prema skupini djelatnosti u nekim županijama. Prva tablica prikazuje prosječnu plaću u Gradu Zagrebu. Daleko iznad svih po visini prosječne plaće našle su se financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Mjesto ispod njih zauzimala je trgovina na veliko i na malo, te rudarstvo i vađenje, u čemu vjerojatno dominira djelatnost vađenja nafte i prirodnog plina. Zanimljivo je i ohrabrujuće da se u Gradu Zagrebu na četvrtom mjestu po visini plaće visoko obrazovanih nalazi prerađivačka industrija, a ispod nje slijede djelatnosti informacija i komunikacija. Značajno ispod trgovine i prerađivačke industrije nalaze se djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu, dakle, visoko obrazovani u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi nemaju tako visok položaj u pogledu plaće kao što je to slučaj u Hrvatskoj kao cjelini. Na samome dnu ljestvice po visini plaće visoko obrazovanih radnika nalazi se ugostiteljstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, te obrazovanje. Prilikom tumačenja navedenih podataka potrebno je imati na umu da velike tvrtke imaju sjedište u Gradu Zagrebu i da stoga prosječne plaće visoko obrazovanih vjerojatno u značajnoj mjeri odražavaju plaće u sjedištima tih tvrtki.

Skupina djelatnosti	Plaća
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	18.817
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	17.591
Rudarstvo i vađenje	17.165
Prerađivačka industrija	16.848
Informacije i komunikacije	16.408
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.182
Poslovanje nekretninama	15.407
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	15.076
Prijevoz i skladištenje	14.801
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	14.358
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	14.206
Građevinarstvo	14.037
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	13.989
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	13.846
Ostale uslužne djelatnosti	12.310
Umjetnost, zabava i rekreacija	12.050
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	11.662
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11.520
Obrazovanje	11.352

Izvor: DZS.

Tablica 2.2.1

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Gradu Zagrebu prema skupini djelatnosti

U sljedećoj su tablici prikazani podaci o prosječnoj plaći visoko obrazovanih radnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Za razliku od Grada Zagreba, najveću prosječnu plaću u Splitsko-dalmatinskoj županiji imaju visoko obrazovani radnici u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, nakon kojih po visini

plaće dolaze djelatnosti prijevoza i skladištenja, što nije neobično s obzirom na položaj Splita kao prometnog središta odnosno kao morske i zračne luke. Tek su na četvrtom mjestu financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Razmjerno su velike plaće i u ugostiteljskim djelatnostima, što također nije neobično. Nasuprot tome, najniže plaće imaju visoko obrazovani radnici u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije, u obrazovanju, u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima, te naposljetku u djelatnostima rudarstva i vađenja.

Tablica 2.2.2

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Splitsko-dalmatinskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	14.973
Prijevoz i skladištenje	14.589
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	14.104
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13.501
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	13.232
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	12.434
Prerađivačka industrija	12.242
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.110
Informacije i komunikacije	12.090
Građevinarstvo	11.249
Poslovanje nekretninama	10.909
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	10.294
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10.255
Ostale uslužne djelatnosti	10.164
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	10.100
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.763
Obrazovanje	9.251
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.901
Rudarstvo i vađenje	7.582

Izvor: DZS.

Što se tiče Osječko-baranjske županije, najveće plaće također imaju visoko obrazovani radnici u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, a nakon

Tablica 2.2.3

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Osječko-baranjskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.877
Rudarstvo i vađenje	14.496
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.342
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.246
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.782
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.750
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.679
Građevinarstvo	11.378
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	11.129
Informacije i komunikacije	11.077
Poslovanje nekretninama	11.009
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	10.979
Prijevoz i skladištenje	10.734
Prerađivačka industrija	10.175
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.903
Ostale uslužne djelatnosti	9.496
Obrazovanje	9.478
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	8.423
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.230

Izvor: DZS.

njih radnici u rudarstvu i vađenju, ali značajno manje. Na trećem su mjestu plaće u djelatnostima opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom. Relativno su visoke plaće u javnoj upravi i obrani i obveznom socijalnom osiguranju. Nešto viši položaj na ljestvici imaju plaće u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu. Nizak položaj po razini plaće visoko obrazovanih imaju zabavne, rekreativne, obrazovne, ugostiteljske, administrativne i ostale uslužne djelatnosti.

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15.588
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.937
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12.833
Prerađivačka industrija	12.606
Prijevoz i skladištenje	12.498
Rudarstvo i vađenje	12.467
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.193
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.818
Građevinarstvo	11.542
Informacije i komunikacije	11.501
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	11.460
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.180
Ostale uslužne djelatnosti	11.163
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10.890
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.586
Obrazovanje	10.210
Poslovanje nekretninama	10.127
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	9.747
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.677

Tablica 2.2.4

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Primorsko-goranskoj županiji prema skupini djelatnosti

Izvor: DZS.

U Primorsko-goranskoj županiji najveće plaće imaju visoko obrazovani radnici u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, nakon njih slijede djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom i parom, te klimatizacija a na trećem su mjestu financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Ohrabrujuće je da odmah nakon njih dolaze djelatnosti prerađivačke industrije. Relativno visoke plaće u djelatnostima prijevoza i skladištenja nisu iznenađenje s obzirom na prometnu ulogu Rijeke. Relativno najmanje plaće imaju visoko obrazovani radnici u obrazovanju, poslovanju nekretninama, trgovini, te administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima.

Sljedeća tablica sadrži podatke o prosječnoj plaći visoko obrazovanih u Međimurskoj županiji prema djelatnosti. Na prvom mjestu su djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, a na drugom opskrba električnom energijom, plinom i parom. Međutim, već na trećem mjestu nalaze se ugostiteljske djelatnosti, a tek nakon njih financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, što je neobična pojava, premda razlika u plaći nije velika. Relativno visoke plaće u prerađivačkoj industriji, ne samo u usporedbi s drugim djelatnostima, već i u usporedbi s plaćama u istoj skupini djelatnosti u drugim županijama, ohrabruju i upućuju na pretpostavku da će mogućnost ostvarivanja visoke zarade postojati i u kasnijim godinama, osobito u okolnostima olakšanog pristupa stranim tržištima i gospodarskog oporavka u eurozoni. Na dnu ljestvice po visini prosječne plaće nalaze se prijevoz i skladištenje, te obrazovanje.

Tablica 2.2.5

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Međimurskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.675
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	15.292
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	13.933
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13.626
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	13.342
Prerađivačka industrija	13.142
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	11.648
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11.587
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	10.536
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.937
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.749
Građevinarstvo	8.995
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	8.648
Informacije i komunikacije	8.586
Ostale uslužne djelatnosti	8.516
Poslovanje nekretninama	8.248
Prijevoz i skladištenje	7.998
Obrazovanje	7.916
Rudarstvo i vađenje	-

Izvor: DZS.

Po visini prosječne plaće visoko obrazovanih radnika u Varaždinskoj županiji predvode djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, a slijede financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, te opskrba električnom energijom, plinom i parom. Zanimljivo je i ohrabrujuće da razmjerno visok položaj na ljestvici zauzimaju djelatnosti prerađivačke industrije. Mjesto u donjem dijelu ljestvice zauzimaju ugostiteljske djelatnosti, te djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije, dok se na njezinom dnu nalaze obrazovne usluge, te administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti.

Tablica 2.2.6

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Varaždinskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.406
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13.910
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.863
Prerađivačka industrija	13.480
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	13.033
Poslovanje nekretninama	12.973
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	12.813
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	12.588
Građevinarstvo	12.587
Rudarstvo i vađenje	12.323
Ostale uslužne djelatnosti	12.138
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	11.640
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	11.380
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.551
Prijevoz i skladištenje	10.151
Informacije i komunikacije	9.600
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.276
Obrazovanje	8.888
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.749

Izvor: DZS.

U Koprivničko-križevačkoj županiji na prvom su mjestu po visini plaće visoko obrazovani radnici u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja. Na drugom su mjestu radnici u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, a na trećem radnici u rudarstvu i vađenju. Visok položaj na ljestvici zauzima i prerađivačka industrija. Na dnu ljestvice nalaze se administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, obrazovanje i poslovanje nekretninama.

Skupina djelatnosti	Plaća
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	17.242
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	17.193
Rudarstvo i vađenje	15.168
Prerađivačka industrija	14.206
Prijevoz i skladištenje	12.034
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	11.755
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	11.689
Ostale uslužne djelatnosti	11.679
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	11.669
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	11.324
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.148
Informacije i komunikacije	10.320
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10.285
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.059
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	9.784
Građevinarstvo	9.619
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.638
Obrazovanje	8.195
Poslovanje nekretninama	6.997

Izvor: DZS.

Po razini prosječne plaće visoko obrazovanih radnika u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji predvode djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, iza njih slijede

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.475
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14.009
Građevinarstvo	13.618
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	12.847
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.752
Informacije i komunikacije	11.870
Rudarstvo i vađenje	11.221
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.165
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	10.887
Prerađivačka industrija	10.828
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	10.106
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9.569
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.510
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.147
Prijevoz i skladištenje	9.007
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.927
Obrazovanje	7.911
Ostale uslužne djelatnosti	7.643
Poslovanje nekretninama	4.077

Izvor: DZS.

Tablica 2.2.7

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Koprivničko-križevačkoj županiji prema skupini djelatnosti

Tablica 2.2.8

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prema skupini djelatnosti

financijske djelatnosti, te građevinarstvo, te opskrba električnom energijom, plinom i parom, a zatim dolazi javna uprava i obrana. Najmanju plaću imali su visoko obrazovani radnici u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima, obrazovanju, ostalim uslužnim djelatnostima i poslovanju nekretninama.

U sljedećoj tablici prikazana je prosječna plaća visoko obrazovanih radnika u Zadarskoj županiji prema skupini djelatnosti. Na prvom mjestu po visini prosječne plaće su djelatnosti prijevoza i skladištenja, što nije neobično s obzirom da je Zadar sjedište velikih brodarskih tvrtki. Na drugom su mjestu ugostiteljske djelatnosti, što također nije neobično s obzirom na geografsko-povijesna obilježja i potražnju za turističkim uslugama, dok su na trećem mjestu zdravstvena zaštita i socijalna skrb. Poslovanje nekretninama također zauzima relativno visok položaj u pogledu plaća visoko obrazovanih radnika, što vjerojatno odražava značajnu potražnju za nekretninama koja se osobito povećala nakon izgradnje auto-cesta. Prerađivačka industrija i građevinarstvo zauzimaju mjesto u sredini ljestvice, a na njezinom dnu nalaze se informacije i komunikacije, obrazovanje, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, te administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti. Nešto viši položaj plaća u obrazovanju nego što je to slučaj u drugim županijama slične veličine vjerojatno odražava činjenicu da je Zadar sveučilišno središte, ali razlika nije osobito velika.

Tablica 2.2.9
Prosječna plaća visoko obrazovanih u Zadarskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Prijevoz i skladištenje	16.635
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	15.831
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15.566
Poslovanje nekretninama	14.966
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13.303
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.164
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.558
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.515
Prerađivačka industrija	11.363
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.009
Građevinarstvo	10.942
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	10.611
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.139
Ostale uslužne djelatnosti	10.113
Rudarstvo i vađenje	9.944
Informacije i komunikacije	9.775
Obrazovanje	9.574
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8.993
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.232

Izvor: DZS.

Sljedeća tablica prikazuje podatke o prosječnoj plaći visoko obrazovanih radnika u Šibensko-kninskoj županiji prema skupini djelatnosti. Nakon zdravstva i opskrbe strujom, plinom i parom, pri vrhu ljestvice našla se prerađivačka industrija, što je svakako ohrabrujuće, osobito ako se ima u vidu njezin tradicionalno visok udio u gospodarstvu županije. Zabrinjava, međutim relativno niska plaća visoko obrazovanih radnika u djelatnostima pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane i pića. Za očekivati je da će podaci za kasnije godine pokazivati promjenu relativnog položaja ugostiteljstva uslijed njegove značajne ekspanzije. Na dnu ljestvice u pogledu plaća visoko obrazovanih radnika našli su se poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, obrazovanje, te rudarstvo i vađenje.

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.501
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.611
Prerađivačka industrija	12.349
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.299
Poslovanje nekretninama	11.989
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.653
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.502
Umjetnost, zabava i rekreacija	11.030
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10.901
Prijevoz i skladištenje	10.616
Informacije i komunikacije	10.507
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	10.102
Građevinarstvo	9.984
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	9.821
Ostale uslužne djelatnosti	9.527
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8.932
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	8.465
Obrazovanje	7.893
Rudarstvo i vađenje	7.548

Izvor: DZS.

Prosječnu plaću visoko obrazovanih radnika u Požeško-slavonskoj županiji prema skupini djelatnosti prikazuje sljedeća tablica. Daleko najveću plaću imaju visoko obrazovani radnici u djelatnostima zdravstva i socijalne skrbi – pet tisuća kuna veću od plaće u sljedećoj skupini djelatnosti. Nakon zdravstva slijede plaće u informacijama i komunikacijama, te u prijevozu i skladištenju. Prerađivačka se industrija nalazi u gornjem dijelu ljestvice, a ugostiteljske djelatnosti u donjem dijelu ljestvice. Na dnu ljestvice nalaze se visoko obrazovani radnici u građevinarstvu i obrazovanju.

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	19.074
Informacije i komunikacije	14.050
Prijevoz i skladištenje	13.248
Prerađivačka industrija	13.073
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12.648
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	12.467
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	12.340
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	11.848
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.721
Umjetnost, zabava i rekreacija	11.430
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	11.196
Rudarstvo i vađenje	10.547
Ostale uslužne djelatnosti	10.410
Poslovanje nekretninama	10.126
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9.374
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	9.237
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.081
Građevinarstvo	8.289
Obrazovanje	8.289

Izvor: DZS.

Tablica 2.2.10

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Šibensko-kninskoj županiji prema skupini djelatnosti

Tablica 2.2.11

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Požeško-slavonskoj županiji prema skupini djelatnosti

U Brodsko-posavskoj županiji na prvom se mjestu također nalaze djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, dok su na dnu ljestvice obrazovanje, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, te ugostiteljstvo.

Tablica 2.2.12
Prosječna plaća
visoko obrazovanih
u Brodsko-posavskoj
županiji prema
skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.688
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.255
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.643
Prijevoz i skladištenje	12.195
Rudarstvo i vađenje	11.942
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.831
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.803
Građevinarstvo	10.869
Prerađivačka industrija	10.667
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	10.562
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.086
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	9.647
Informacije i komunikacije	9.442
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	9.131
Ostale uslužne djelatnosti	8.580
Obrazovanje	8.343
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8.307
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	5.266
Poslovanje nekretninama	-

Izvor: DZS.

Najveću plaću u Vukovarsko-srijemskoj županiji također su imali visoko obrazovani radnici u zdravstvu i socijalnoj skrbi, a ispod njih našli su se radnici u rudarstvu i vađenju, te opskrbi električnom energijom, plinom i parom. Prerađivačka industrija zauzimala je položaj u gornjem dijelu ljestvice, a na njezinom dnu nalazilo se poslovanje nekretninama i ugostiteljstvo.

Tablica 2.2.13
Prosječna plaća
visoko obrazovanih
u Vukovarsko-srijemskoj
županiji prema
skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.753
Rudarstvo i vađenje	14.634
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.948
Informacije i komunikacije	12.347
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.181
Prerađivačka industrija	11.826
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.666
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.635
Prijevoz i skladištenje	11.036
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	9.894
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	9.729
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.367
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	9.196
Građevinarstvo	8.862
Ostale uslužne djelatnosti	8.166
Obrazovanje	7.807
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	7.782
Poslovanje nekretninama	7.526
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6.626

Izvor: DZS.

U Karlovačkoj županiji također je na prvom mjestu po visini plaća visoko obrazovanih radnika bilo zdravstvo i socijalna skrb, drugo su mjesto zauzimale financijske djelatnosti, a treće prerađivačka industrija. Na dnu ljestvice nalazile su se informacije i komunikacije, te obrazovanje.

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	17.566
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14.687
Prerađivačka industrija	14.234
Građevinarstvo	13.855
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.574
Poslovanje nekretninama	13.286
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.509
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.987
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	11.757
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.304
Ostale uslužne djelatnosti	10.553
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.440
Prijevoz i skladištenje	9.303
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9.032
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8.743
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.456
Informacije i komunikacije	8.413
Obrazovanje	7.723
Rudarstvo i vađenje	-

Izvor: DZS.

Najveću plaću u Sisačko-moslavačkoj županiji imali su visoko obrazovani radnici u rudarstvu i vađenju, a tek ispod njih našli su se radnici u zdravstvu. Prerađivačka industrija zauzimala je položaj u gornjem dijelu ljestvice, a na njezinom dnu nalazile su se umjetnost, zabava i rekreacija, te obrazovanje.

Skupina djelatnosti	Plaća
Rudarstvo i vađenje	18.178
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15.318
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	14.217
Prerađivačka industrija	13.772
Poslovanje nekretninama	13.027
Prijevoz i skladištenje	12.732
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.669
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12.306
Građevinarstvo	11.630
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	11.618
Informacije i komunikacije	11.603
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.375
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10.750
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	10.670
Ostale uslužne djelatnosti	10.139
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	10.021
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.713
Umjetnost, zabava i rekreacija	9.478
Obrazovanje	8.083

Izvor: DZS.

Tablica 2.2.14

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Karlovačkoj županiji prema skupini djelatnosti

Tablica 2.2.15

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Sisačko-moslavačkoj županiji prema skupini djelatnosti

U Istarskoj županiji najveću plaću imali su visoko obrazovani radnici u ugostiteljstvu, te u prerađivačkoj industriji, a tek je na trećem mjestu bilo zdravstvo i socijalna skrb. Na dnu ljestvice bila je trgovina, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, te obrazovanje.

Tablica 2.2.16

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Istarskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	17.015
Prerađivačka industrija	15.979
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15.258
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	14.986
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	14.116
Prijevoz i skladištenje	13.772
Rudarstvo i vađenje	13.379
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13.269
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12.157
Ostale uslužne djelatnosti	12.094
Informacije i komunikacije	11.613
Građevinarstvo	11.514
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.450
Poslovanje nekretninama	11.342
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.807
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10.572
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	9.476
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	9.382
Obrazovanje	8.106

Izvor: DZS.

Naposljetku, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji po visini plaće visoko obrazovanih predvodile su djelatnosti prijevoza i skladištenja, na drugom mjesto bilo je zdravstvo i socijalna skrb, a na trećem ugostiteljstvo. Na zadnjem su mjestu bili obrazovanje i građevinarstvo.

Tablica 2.2.17

Prosječna plaća visoko obrazovanih u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema skupini djelatnosti

Skupina djelatnosti	Plaća
Prijevoz i skladištenje	16.716
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	14.921
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	14.226
Poslovanje nekretninama	14.037
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13.602
Informacije i komunikacije	12.667
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12.420
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	11.978
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11.676
Ostale uslužne djelatnosti	11.613
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	11.401
Umjetnost, zabava i rekreacija	10.739
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	10.660
Prerađivačka industrija	10.263
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	10.032
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9.836
Obrazovanje	9.109
Građevinarstvo	8.884
Rudarstvo i vađenje	-

Izvor: DZS. Napomena: podaci za preostale županije nisu prikazani.